

Innhold

Forord	11
EIRIK KRISTOFFERSEN – FØRSVARSSJEF	
Innledning	13
TORMOD HEIER	
Strategisk bakteppe	13
Den norske responsen	15
Et nytt forsvarskonsept	17
Hvorfor er boken viktig?	18
Bokens oppbygging	20
Litteratur	21
 DEL 1 STRATEGISK ANALYSE	 23
Kapittel 1	
Norge og Russland	25
STÅLE ULRIKSEN	
Mulige scenarioer	26
Russland i nord	27
Bilateral konflikt	30
Europeisk konflikt	35
Global konflikt	41
Avslutning	42
Litteratur	44
 Kapittel 2	
Sjømakt og Noreg sin geostrategiske omgjevnad	46
TOR IVAR STRØMMEN	
Noreg sine strategiske omgjevnadar i eit sjømaktsperspektiv	47
Russland: Festningsflåte og andreslagsevne	48
USA: oppdemming, strategisk ASW og utdatert tankegods	56
Noreg: Fleet-in-being, nekting og støtte til allierte	61

Norsk sjømakt sine roller i krig	65
Norsk sjømakt sine roller i å forebygge og avskrekke	67
Avslutning	68
Litteratur	69
 Kapittel 3	
Militærstrategi og operasjonelle utfordringer i nord	72
PALLE YDSTEBØ	
Operasjonell nektelse	74
Tilfellet Norge i nord	76
Operasjonelle dilemma for Norge i nord	80
Russisk militærstrategisk innretning	81
Militærstrategisk defensiv, operasjonell defensiv	84
Militærstrategisk defensiv, operasjonell offensiv	88
Avslutning	92
Litteratur	94
 Kapittel 4	
Logistikk til Nordkalotten	99
TORE LISTOU	
Hva er militære forsyningskjeder?	100
Nordkalotten og nordområdene	102
Norden og logistikk	103
Østersjøregionen – oppmarsjområde for Nordkalotten	104
Samsvarende syn på samfunnssikkerhet og totalforsvar i Norden?	105
Å leve av landet – Nordkalotten som «vertsnasjon»	108
Norske forsyningslinjer via Sverige og Finland	111
Avslutning	112
Litteratur	113
 Kapittel 5	
Norsk militærstrategi: Defensiv realisme?	117
JANNE HAALAND MATLARY	
Militærstrategi for konvensjonell krig	117
Norsk strategi og internasjonal politikk	119
Strategi for internasjonale operasjoner?	124
Strategi for selve operasjonen vi er med i?	126
Mer bruk av militærmakt i «political warfare»: utilstrekkelig norsk strategi	128
Avslutning	131
Litteratur	132

DEL 2 OPERASJONER I FIRE DOMENER 133

Kapittel 6**Kva kan Mahan fortelje Noreg?** 135

TOR IVAR STRØMMEN

Kva er sjømakt?	137
Å bruke teori for å forstå	137
Er sjømaktsteori normativ eller forklarande?	140
Sjømaktsteoriane sitt opphav	141
Sjømaktsteori	143
Sjømakt og landmakt – to ulike sider av same sak	145
Vassfargar	150
Sjøkrig	152
Sjøherredøme	153
Utnytting av sjøherredøme	156
Forsvar mot utnytting av sjøherredøme	158
Trygging av maritime kommunikasjonar	159
Avslutning	161
Litteratur	161

Kapittel 7**Luftmaktsteori og strategi på norsk** 165

STEINAR SKAAR

Luftmaktsteori og strategi – en generisk modell	166
Norsk luftmaktstrategi under den kalde krigen	172
Norsk luftmakt og strategi i internasjonale operasjonar	174
Norsk luftmakt og strategisk tenkning etter innføringen av F-35	177
Avslutning	180
Litteratur	182

Kapittel 8**Landstridens brutale logikk** 184

SEBASTIAN LANGVAD

Politiske mål, ubehagelige metoder og retningsløse midler	184
Vold som strategisk metode	187
Strategiske faktorer	191
Antakelser og stridsideer	193
Avslutning	202
Litteratur	203

Kapittel 9**Defensive cyberoperasjoner i forsvaret av Norge** 205

STIG TORE AANNØ

Defensive cyberoperasjoner	205
Defensive cyberoperasjoner i fellesfunksjonene	206
Operasjonell manøver	207
Operasjonell ild (<i>joint fires</i>)	208
Kommando og kontroll	209
Etterretning	210
Informasjon	211
Styrkebeskyttelse	212
Sivilmilitært samarbeid	212
Understøttelse	213
Avslutning	214
Litteratur	216

DEL 3 CYBERDOMENET 217

Kapittel 10**Cyberkrigføring og strategisk samarbeid** 219

ROGER JOHNSEN

Cyberdomenet som arena for krise og krig	221
Sivile IKT-aktører i militære operasjoner	228
Cyberkapasiteter i fellesoperasjoner	232
Avslutning	237
Litteratur	238

Kapittel 11**Jakten på Norges militære cyberstrategi** 242

VIVI RINGNES WILHELMSSEN, THEA LARSEN, MASS SOLDAL LUND,

BJØRN SVENUNGSSEN OG STIG TORE AANNØ

Det militære cyberspace	243
Jaktmarker for en militær cyberstrategi	245
Strategiens byggeklosser: ends, means, and ways	247
En militær cyberstrategi i balanse?	250
Trenger vi en militær cyberstrategi?	256
Avslutning	258
Litteratur	260

Kapittel 12	
Hva er egentlig kultur?	263
HANNE EGGEN RØISLIEN	
Hva er kultur?	264
Forsvaret som kulturbærer	265
«Er» versus «gjør»	266
Ulike former for kultur	267
Organisasjonskultur og rammene for kultur	267
Militærets egenart	269
Samhold og estetikk	271
Betydningen av kultur for militær ytelse	272
Subkultur og avdelingsidentitet	274
Kulturen som mytebygger	276
Cyberdomenet og kulturutfordringen	277
Avslutning	279
Litteratur	280
DEL 4 NORGE I VERDEN	285
Kapittel 13	
Militærstrategi og folkerett	287
CAMILLA GULDAHL COOPER	
Norge og FN-linjen	288
Norsk deltakelse i internasjonale operasjoner	290
Avslutning	304
Litteratur	306
Kapittel 14	
Å være med uten å være med, eller omvendt	311
PAAL SIGURD HILDE	
Militær strategi i NATO under den kalde krigen (1949–1990)	312
Når og hvordan bruke atomvåpen?	314
Militær strategi i NATO etter den kalde krigen (1990–2014)	315
Norge og NATOs kaldkrigsstrategier	317
Avslutning	329
Litteratur	331
Kapittel 15	
Det viktigste er ikke å vinne	333
STEINAR SKAAR	
Problemstilling	334
Internasjonale operasjoner og konfliktenes karakter	336

Suksessbegrepet i lavintensitetskonflikter	339
Afghanistan, Norge og suksess	340
Libya, Norge og suksess	345
Avslutning	348
Litteratur	351
Bidragstere	353
Register	357